

Munich Personal RePEc Archive

Financial And Non-Financial Reporting - Symbiosis Or Antagonism?

Atanasov, Atanas

University of Economics - Varna

2019

Online at <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/95565/>
MPRA Paper No. 95565, posted 19 Aug 2019 06:11 UTC

ФИНАНСОВО И НЕФИНАНСОВО ОТЧИТАНЕ – СИМБИОЗА ИЛИ АНТАГОНИЗЪМ?

Ас. д-р Атанас Атанасов

Икономически университет – Варна

Резюме

Съвременното икономическо развитие оставя своята отличителна черта и променя начина, по който се възприемат и оценяват компаниите като цяло. Целта на тази публикация е да се направи обзор на обхвата и възможностите за прилагане на финансово и нефинансовото отчитане, като на тази основа се анализира и обоснове необходимостта от въвеждане на единни практики при оповестяване на нефинансовата информация и начините, по които ръководството на предприятието комуникира тази информация със заинтересованите страни.

Застъпва се тезата, че основната част от оповестената нефинансова информация следва да бъде „структурирана“ и подходящо обвързана с финансовите показатели на предприятието като част от единен интегриран отчет за дейността.

Keywords: нефинансово отчитане (NFR), интегрирано отчитане (IR), финансово отчитане, счетоводно регулиране

FINANCIAL AND NON-FINANCIAL REPORTING - SYMBIOSIS OR ANTAGONISM?

Assist. Prof. Atanas Atanasov, PhD

University of Economics – Varna, Bulgaria

Abstract

Contemporary economic development leaves its distinctive trait and changes the way companies are perceived and valued in general. The purpose of this paper is to review the scope of the options for applying financial and non-financial reporting as well as to analyze and justify the need to introduce unified disclosure practices for non-financial information and how the management of the entity communicates this information with interested parties.

We believe that the major part of the disclosures of non-financial information should be “structured” and appropriately linked to the entity's financial

performance as part of a single integrated activity report.

Key words: non-financial reporting (NFR), financial reporting, integrated reporting (IR), accounting regulation.

Въведение

Съвременното икономическо развитие оставя своята отличителна черта и променя начина, по който се възприемат и оценяват компаниите като цяло. Докато в традиционния модел за оценка ценността на предприятието основно се гради върху използването на материалните ресурси, то днес цялостната оценка за едно предприятие задължително включва влиянието на все повече нематериални ресурси, които носят стойност за компанията, както и значително количество нефинансови фактори, които са потенциално важни при вземането на инвестиционни решения. Наличието на различни международни организации като Международния съвет за интегрирано отчитане (IIRC), Глобалната инициатива за отчитане (GRI), Международната федерация на счетоводителите (IFAC), Борда за Международни счетоводни стандарти (IASB), Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (OECD), Европейския съюз (EU) и др., които работят в тази посока, направи нефинансовото отчитане по-масово, тъй като компаниите отговарят на очакванията за по-голяма прозрачност по отношение на начина, по който различни нефинансови индикатори оказват въздействие върху стойността на бизнеса.

Целта на този доклад е да се анализират възможностите за оповестяване на нефинансова информация от предприятията и обвързването ѝ с основните параметри на финансовото отчитане в контекста на съвременните предизвикателствата пред корпоративната отчетност.

Необходимост от нефинансово отчитане

Нефинансовата информация по своята същност е неколичес-

вена информация. Тя съдържа по-скоро качествени характеристики за обектите на отчитане и за предприятието като цяло, включена в годишните финансови отчети (ГФО) или оповестена по друг официален начин. Към тази информация може да се причислят: информацията за корпоративния мениджмънт и стратегията на предприятието, информация относно корпоративната социална ангажираност на компанията, средата в която функционира, пазарния дял, който има, броя на клиентите, текучеството на персонала, информация за формираните корпоративни културни ценности, заложените стратегии за развитие, политики по опазване на околната среда и т.н. Много често на тези нефинансови показатели за бизнеса се възлагат надежди за изясняване на модела, свързан с дългосрочното създаване на стойност от предприятията извън обхвата на финансовите показатели за дейността, които основно са базирани на исторически данни.

Нарасналите нужди на заинтересованите страни в областта на нефинансовата информация доведоха до развитие в търсенето на начини за докладване на различен тип нефинансова информация, като в тази връзка бяха разработени множество рамки, класации, инструкции и показатели, свързани с нефинансовото отчитане, които много често се дублират или пък не съдържат необходимата конкретика. Своеобразната „инвазия“ на нефинансовата отчетност, която се наблюдава след 2010 г. може да се обясни с факта, че в много случаи традиционните финансови показатели „разказват“ само част от ценността на компанията без да могат да дадат обяснение за начините, по които предприятието създава стойност. Тази констатация се подкрепя и от факта, че в съвременната дигитална епоха традиционните бизнес модели се развиват към модели, ориентирани към технологии, с по-голям акцент върху иновациите и знанията. В този смисъл стойността на една компания все повече се влияе от нематериални активи като търговски марки, бази данни, талант и клиентска база, които често не са обхванати от финансовите отчети. Това от своя страна може да доведе до възникването на

значителни разлики между пазарната капитализация и счетоводната стойност на капитала на предприятията. Нещо повече, цифровизацията създаде нови бизнес модели и дълбоко промени начина, по който се разпространява и предоставя достъп до корпоративната информация. Именно тези бързи промени в бизнес средата, както и в информационните нужди на инвеститорите и на останалите заинтересовани страни, доведоха до широк обществен дебат за това дали корпоративната отчетност продължава да изпълнява целите си и дали е в крак със социалното, икономическото и технологичното развитие.

Оповестяването (задължително и доброволно) на корпоративна информация (финансова и нефинансова) е инструмент, който може да се разглежда като част от цялостната управленска стратегия на ръководството на предприятието за достигане до по-голям брой заинтересовани страни с цел анонсира по подходящ начин резултатите от дейността и управлението на предприятието. Така например според С. Demartini и S. Trusso е възможно е да се определят три нива на анализ на корпоративите оповестявания, дори ако тези три нива на анализ не са независими един от друг и относителните граници не са лесно откриваеми и дефинирани: задължително и доброволно оповестяване; оповестяване на финансова и нефинансова информация; оповестяване на прогнозна и историческа информация. (Demartini & Trusso, 2017)

Посочената теза се застъпва и от Веуер и др., според които корпоративното оповестяване има двойствено измерение. Първата роля се отнася до възможността за разкриване на информация, която да позволи на инвеститорите и доставчиците на капитал да оценят възвращаемостта на инвестиционните възможности. В този контекст, инвеститорите и доставчиците на капитали имат по-малко информация от мениджърите, тъй като са външни лица, докато мениджърите могат да „разкраят“ икономическите резултати на фирмите, за да привлекат капитал, което може да доведе до генериране на бъдещи проблеми. Освен това посредством опове-

стванията може да се дефинира системата за корпоративно управление и да се следи използването на капиталовите ресурси. (Beyer, Cohen, Lys, & Walther, 2010) В крайна сметка, корпоративното оповестяване се използва от мениджмънта като механизъм за справяне с пазарните несъвършенства, като по този начин се намалява информационната асиметрия между мениджърите и инвеститорите. Корпоративното оповестяване обаче се занимава и с вътрешната необходимост на една компания да разкрие правилно информацията на пазара за неговото изпълнение, като по този начин намалява несигурността за инвеститорите и като резултат - цената на капитала. (Lambert & Verrecchia, 2015).

В същото време в свое изследване Root и Grumman стигат до извода, че „репутацията на фирмата може да се увеличи само ако нейното разкриване (на информацията) е надеждно“ (Root & Grumman, 1998).

В изследване, включващо световна извадка от 4900 компании, които включват 100-те най-големи компании по приходи във всяка от 49-те страни, проучени в това проучване, консултантската компания KPMG установява, че повечето от най-големите световни компании сега интегрират финансови и нефинансови данни в своите годишни финансови отчети (78%), което предполага, че тази информацията е подходяща за инвеститорите. Същото изследване показва, че повече от три четвърти от най-големите 250 компании в света вече включват поне някои „нефинансови“ данни в годишните си финансови отчети. (KPMG, 2017)

Brown и др. посочват, че в световен мащаб съществуват повече от 30 международни рамки за устойчиво нефинансово отчитане. (Brown, 2009). При това разнообразие от рамки за отчитане и оповестяване, отнасящи се до нефинансовата информация, много често предприятията изпитват трудности при определянето коя от тях да използват, за да докладват особеностите в дейността си. Тези рамки се различават по тяхното предназначение и някои автори се опитват да ги класифицират според техните характеристики и да ги оценят

според измерението, върху което се фокусират.

Таблица 1

Основни инициативи за оповестяване на нефинансова информация

Организация	Основни потребители	Форма на предоставяната информация	Основно съдържание
GRI	Широк кръг заинтересовани страни	Отчет за устойчивото развитие	Изграждане на устойчиви решения чрез установени стандарти и глобална мрежа от заинтересовани страни
IRC	Доставчиците на финансов капитал	Интегриран годишен отчет или Самостоятелен отчет	Създаване на интегрирано отчитане и мислене в рамките на общата бизнес практика както за публичния, така и за частния сектор
SASB	Инвеститори в американски публични компании	SEK 10-K, 20-K	Създаване и подобряване на специфични показатели по отделни сектори на иконмиката за инвеститорите в САЩ
ISO	Ръководството и външни заинтересовани страни	ISO сертифициране (ISO 26000:2012 Указания за социална отговорност)	Декларира отговорност на организацията за въздействието на нейните решения и дейности върху обществото и околната среда чрез прозрачно и етично поведение. Включва 7 основни теми, свързани със социалната отговорност.

Източник: Официални интернет страници на посочените организации

В практико-приложен аспект наличието на множество различни рамки за нефинансово отчитане и оповестяване води до своеобразен „миш-маш“ от информация, която в много от случаите дори се дублира и води до объркване сред ползвателите ѝ. Този факт е в основата на защитаваната теза, че при оповестяването на нефинансова информация не следва да се прекалява, тъй като може да доведе до т.нар. „претоварване с информация“, за което говорят Erppler и Mengis. (Erppler & Mengis, 2004)

Изложените аргументи ни позволяват да считаме, че качеството на оповестяване е определящ фактор за затваряне на информационната пропаст между компаниите и заинтересованите страни, които се интересуват от количествено-качествени данни. Качественото оповестяване намалява информационните пропуски от този вид и напълно отговаря на изискванията на заинтересованите страни, както по отношение на задължителните документи, като тези от икономически и финансов характер, така и по отношение на доброволни документи, като например доклади за устойчивост, социална отговорност и др.

Един от най-важните въпроси, които стоят пред корпоративните мениджъри, е по отношение на стойността на инициативите за оповестяването на нефинансова информация и дали и доколко тези дейности добавят стойност за акционерите на компанията. В свое изследване консултантската компания Deloitte посочва, че „фирмите, които активно се стремят към подобряване на метриката на нефинансовото отчитане обикновено имат по-ниски разходи за капитал и по-високи показатели по отношение на цените на акциите“. (Deloitte, 2016)

Според проучване на ACCA (ACCA, 2013), 92% от инвеститорите споделят виждането, че финансовата и нефинансовата информация трябва да бъдат интегрирани, което, според тях, се превръща в нова бизнес тенденция, тъй като повечето от нефинансовата информация може да се оповестява заедно с финансовите отчети.

Нормативно регулиране

Съществеността на въпросите относно нефинансовото отчитане се оказва движещ мотив в законодателното регламентиране в рамките на Европейския съюз. Законодателството на ЕС изисква от големите компании да разкриват определена информация за начина, по който работят и управляват социалните и екологичните предизвикателства. През 2014 г. Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз приеха Директива 2014/95/ЕС по отношение на оповестяването на нефинансова информация и на информация за многообразието от страна на някои големи предприятия и групи, с която на практика Съюзът призна значението на оповестяването на информация, свързана с устойчивостта, като социални и екологични фактори, от страна на предприятията с цел определяне на рисковете за устойчивостта и увеличаване на доверието на инвеститори и потребители. Правилата, залегнали в Директивата на ЕС относно нефинансовата отчетност, се прилагат само за големи дружества с обществен интерес с повече от 500 служители. Това, по оценки на самият ЕС, включва около 6000 големи компании и групи в целия ЕС, включително публични компании, банки, застрахователни дружества, други дружества, определени от националните органи като предприятия от обществен интерес и т.н.

Посочената Директива изисква от компаниите да публикуват ежегодни доклади за политиките, които прилагат в няколко ключови области:

- ✓ опазване на околната среда;
- ✓ социална отговорност и отношение към служителите;
- ✓ зачитане на правата на човека;
- ✓ антикорупционни практики;
- ✓ разнообразие в бордовете на компаниите (по отношение на възраст, пол, образование и професионален опит).

Интерес представлява фактът, че Директива 2014/95 / ЕС не предписва задължителен формат на оповестяванията, а предоставя

на предприятията значителна гъвкавост при оповестяването на съответната информация по начин, който те считат за най-полезен. Отделните предприятия могат да се позовават на международни, европейски или национални насоки и рамки за оповестяване с цел да представят определената от тях релевантна информация, като например: Глобалния договор на ООН, насоките на ОИСП за мултинационални предприятия, ISO 26000, Рамката за международно интегрирано отчетване, Глобалната инициатива по отчетност и т.н.

Приложението на Директивата е транспонирано и в националното ни законодателство с въвеждането на изискването за съставяне на нефинансова декларация от определен кръг предприятия. В чл. 41 от Закона за счетоводството (ЗСч, 2019) е определен кръгът от задължените лица, които следва да включат в доклада за дейността си и нефинансова декларация. Приема се, че предприятието е изпълнило изискванията по закона, ако в доклада за дейността са включени информация и анализ, които в съдържателен аспект покриват съдържанието на нефинансовата декларация или ако е изготвен отделен доклад за информацията, изисквана за нефинансовата декларация, при условие че този доклад:

а) се публикува заедно с доклада за дейността;

б) е общественодостъпен в срок до 30 юни на следващата година на интернет страницата на предприятието, като това обстоятелство се посочва в доклада за дейността.

Най-общо казано нефинансовата декларация следва да включва следната информация, посочена в чл. 48, ал.2 от Закона за счетоводството:

1. кратко описание на бизнес модела на предприятието - цел, стратегия, организационна структура, инфраструктура, продукти, следвани политики по отношение на основните и спомагателните дейности на предприятието и други;

2. описание на политиките, които предприятието е приело и следва по отношение на екологичните и социалните въпроси, включително дейностите, които е извършило през отчетния период

и резултатите от тях;

3. целите, рисковете и задачите, които предстоят по отношение на екологичните и социалните политики, включително описание на такива дейности, които биха довели до неблагоприятно въздействие върху екологията, служителите или други социални въпроси;

4. описание на основните показатели за резултатите от дейностите, свързани с екологичните и социалните въпроси.

Освен по реда на счетоводното законодателство следва да се отбележи, че определени предприятия имат задължение за оповестяване на специфична нефинансова информация и пред различни регулаторни органи, което е още едно доказателство за нейната важност.

Въведените изисквания за оповестяване на релевантна информация по посочените въпроси поставят определени предизвикателства не само към корпоративните мениджъри, но и към съставителите на финансови отчети, тъй като посочените области на оповестяване изискват интердисциплинарни познания в различни области, както и познаване на цялостната бизнес стратегия на предприятието. Това от една страна ще позволи на съставителите на отчетите и докладите за дейността да имплементират адекватно нефинансовата информация с оповестените финансови данни, но от друга страна поставя въпроса за подготвеността на мениджмънта и финансово – счетоводните специалисти за набавянето на уместна нефинансова информация.

Съвременното финансово отчитане

Бурното развитие на нефинансовата отчетност безспорно дава възможност за по-цялостно разбиране и анализ на бизнеса, но в същото време предизвиква объркване и безпокойство. Както споделя Hans Hoogervorst (председател на БМСС) „ако цялата тази информация бъде поискана и предоставена, ще можем ли още да видим гората от дърветата? Не става ли въпросът за претоварването с ин-

формация и разкриване на информация все по-голям и по-голям? Не става ли финансовата отчетност в класическия смисъл по-малко релевантна? Какво е бъдещето за създателите на счетоводни стандарти и всъщност за счетоводната професия?“. (Hoogervorst, 2017) Все въпроси, чиито отговори са от особена важност не само за съставителите на финансови отчети и ръководителите на компаниите, а за всички ползватели на финансова информация като цяло.

Въпроси, които са включени и в дневния ред на БМСС, който като основен регулатор на финансовата отчетност е осъзнал, че трябва да се адаптира към променящия се свят на корпоративната отчетност, като повишава ефективността на комуникацията на финансовите отчети, улеснява електронното потребление на финансови данни и насърчава интегрираното отчитане. В изпълнение на тези функции Бордът осъществи няколко важни стъпки:

✓ *публикувана беше нова концептуална рамка за финансово отчитане*, която разшири кръга на основните потребители на информацията от финансовите отчети като използва по-широкото понятие „доставчици на капитал“; преразгледано беше ранжирането на качествените характеристики на информацията във финансовите отчет; обвързването на бизнес дейностите на предприятието с естеството на оповестяваната информация във финансовите отчети. (IASB, 2018) Това, както справедливо отбелязва Филипова, означава, че „очевидно идеалният модел за финансово представяне дейността на предприятието е да бъде мост между вътрешната управленска информация, използвана от ръководството, и оценъчния и анализен процес, извършван от инвеститори и финансови аналитици“. (Filipova, 2018)

✓ *Инициатива за оповестяване* – през 2013 г. БМСС стартира своята Инициатива за оповестяване в отговор на необходимостта да се подобри ефективността на оповестяванията във финансовите отчети. Обратната връзка показва, че проблемът с оповестяването е многостранен и ще изисква ангажирането на много заинтересовани страни, за да се намерят решения. Съветът вече е изпълнил четири

проекта като част от Инициативата за оповестяване. Основният фокус на инициативата е върху:

- Принципът на оповестяване на бележките към финансовите отчети - включително целите и границите на бележките, и принципите за организация, разположение, формат и свързване на информация;

- Информация, която следва да бъде включена в пълен набор от финансови отчети - фокусиране върху представянето на информация, различна от МСФО, и сравнителна информация;

- Оповестявания по отношение отчитането на паричните потоци;

- Оповестяване на междинна финансова информация.

✓ *Управленски доклад за дейността (MCPS)* – През ноември 2017 г. Бордът за МСС добави в своята програма въпросът за MCSP. Целта на предстоящата ревизия е да направи управленския доклад по-информативен, като добави информация извън финансовите отчети, която съдейства за тълкуването на пълния набор от финансови отчети или подобрява способността на потребителите да вземат обосновани икономически решения. По този начин доклада за управлението ще се превърне в документ, който предоставя финансова и нефинансова информация, полезна за потребителите на финансовите отчети. Към настоящия момент MCPS представлява своеобразна незадължителна рамка, основана на принципи, за представяне на съответното съдържание, насочена основно към инвеститорите въз основа на специфичните характеристики на бизнеса. Това не се очаква да се промени, но при актуализацията акцентът е поставен върху разкриването на информация, свързана с разбирането на бъдещото развитие на финансовите отчети, поглед върху стратегията на компанията за създаване на акционерна стойност във времето, напредъка при прилагането и потенциалното въздействие върху бъдещите финансови резултати, които все още не са обхванати от финансовите отчети.

Посочените инициативи за ревизиране на съществуващите правила във финансовото отчитане, както и за изработване на нови регламенти, покриват значителна част от предизвикателствата пред съвременната корпоративна отчетност. Стоят обаче редица въпроси за бъдещето на корпоративното отчитане.

Възможните решения

За сериозността на разглеждания проблем доказателство е и проведената под егидата на ЕС в края на м. ноември 2018 г. конференция „Бъдещето на корпоративното отчитане в дигитална и устойчива икономика“. Основният кръг от въпроси, обект на разглеждане, бяха свързани с:

- Все още ли е подходящ моделът на корпоративното отчитане за целите и предстоящите предизвикателства?
- Счетоводните правила за капиталовите пазари в ЕС съответстват ли на целите на политиката на ЕС за насърчаване на дългосрочни и устойчиви инвестиции?
- Към търсене на подходящо оповестяване на устойчивостта.
- Корпоративното отчитане: време за приемане на цифровата революция?

С решаването на тези въпроси считаме, че всички регулаторните органи (национални, международни, правителствени, неправителствени и т.н.) следва да отговорят на един съществен въпрос, а именно: трябва ли да се насърчава тенденцията за отделно отчитане извън годишния отчет на предприятието, като с подходящи гаранции се сведе до минимум рискът от подкопаване на полезността на годишния отчет пред инвеститорите и по-важни ли са предимствата на единно, всеобхватно и надеждно средство за корпоративна комуникация с широк кръг заинтересовани страни?

Едно от най-големите предизвикателства, а именно – измерването на нефинансовата информация и събирането на нефинансови данни в рамките на дадена компания - с днешните технологични

подобрения, софтуерните пакети и системите за контрол на информацията, може по-лесно да бъде преодоляно. Въпреки това колкото по-голям обем информация стане достъпна, толкова по-голяма е нуждата от съпоставимост, стандартизация и контрол на качеството на оповестената информация. Към настоящия момент счетоводните стандарти имат за цел да постигнат това, въз основа на стабилни икономически принципи, докато принципите на докладване на нефинансова информация все още са трудни за верифициране.

Ето защо застъпваме тезата, че миксът между финансово и нефинансово отчитане, респ. финансова и нефинансова информация, която ще бъде оповестена от компанията, може да бъде отличен пример за **симбиоза**, когато тя преследва едни и същи цели и бъде изградена и логически обвързана с начините, по които предприятието създава стойност както за отделните „доставчиците на капитал“, така и за обществото като цяло. Реализирането на тази симбиоза преминава през **създаването на адекватни интегрирани отчети**, които да обвържат на едно място финансова и нефинансова информация.

Считаме, че интегрираното отчитане (IR) като концепция е подходящ инструмент, тъй като е изградено около седем ключови компонента: бизнес модел; външна среда; възможности и рискове; стратегия; производителност; бъдещи перспективи; и управление. Чрез свързването на съдържанието в тези компоненти интегрираният отчет може да „изгради“ историята на бизнеса от описанието на бизнес модела, чрез външните фактори, влияещи върху стратегията на бизнеса и управлението за справяне с тях, до обвързването им с текущите финансови показатели от дейността и влиянието им върху бъдещото развитие на компанията. Това дава възможност за анализиране не само на резултатите, но и на перспективите и управлението на бизнеса по начин, който се фокусира върху най-важните му аспекти.

Важно е да се отбележи, че интегрираният отчет не изключва

финансовия отчет, а напротив – той остава основната част от него посредством проверената и доказана във времето верифицируема информация. Той се явява своеобразен обединител на разнообразната нефинансова информация, която предприятията и към момента оповестяват чрез различни канали по отношение отделни аспекти от дейността с екологичен, социален, и организационен характер или по отношение на използването на нематериалните активи и интелектуалния капитал, рисковете и заплахите за бъдещото развитие на предприятието.

Въз основа на изложените аргументи считаме, че могат да бъдат направени следните изводи и обобщения по отношение на приложимостта на финансовото и нефинансовото отчитане:

➤ Настоящото изискване за съставяне на нефинансова декларация е вид решение в полето на нефинансовото отчитане, но то е частично. Важно е всички аспекти от дейността на предприятието да бъдат логически обвързани в един отчет. Фактът, че сегашният формат на нефинансовата декларация не предписва конкретика и не предполага изискване за структурирано представяне на информацията, дава възможност за **формално изпълнение на изискванията** на европейската директива;

➤ Интегрираната отчетност може да се разглежда като своеобразно **средство за канализиране на комуникационната стратегия** и разпространяването на корпоративна информация чрез различни канали, което често обвърква потребителите;

➤ Считаме, че е необходимо да се въведат изисквания по отношение на оповестяваната нефинансова информация. Тя следва да бъде класифицирана в два основни вида: **структурирана** и **неструктурирана** информация. *Структурираната* информация следва пряко да бъде **логически обвързана** с конкретни финансови показатели от дейността, към които има отношение. *Неструктурираната* информация е тази, която не може пряко да бъде обвързана с конкретни финансови показатели и следва да бъде представена по-скоро по отделни ключови области на оповестяване – човешки ре-

сурси; екология и устойчиво развитие, социална отговорност и т.н. От особена важност за успеха на цялостното корпоративно отчитане е **обемът на неструктурираната информация да бъде по-малък от структурираната.**

➤ Наличието на **структурирана информация** дава възможност за по-сериозен акцент върху изясняването на начина, по който ключовите нематериални бизнес активи (като клиентската база, интелектуалната собственост и репутацията) се управляват и подобряват в съответствие с бизнес стратегията и промените във външната оперативна среда;

➤ Интегрираното оповестяване на обвързана финансова и нефинансова информация би довело до акцентирание върху обяснението на факторите, които стимулират бъдещото представяне и **увеличаване на прогностичните свойства** на оповестяванията от гл.т. оценката на риска и оптимизиране на бъдещите решения на заинтересованите страни (информация за бъдещето);

➤ Считаме, че е наложително цялостното въвеждане на електронен формат на отчетност, който ще доведе до по-бързото обработване и разпространяване на информацията, както и ще повиши аналитичните ѝ свойства;

➤ Категорично считаме, че интегрираната отчетност **не следва да се превръща в модна тенденция**, в своеобразна индουλгенция пред обществото в търсене на имиджов ефект от наличието на термини като „зелена“, „социална“ и т.н. в документите на компанията, а да бъде **резултат от осъзната отговорност** на мениджмънта. Само така тя може да изпълни основното си предназначение и да бъде ефективна.

Заклучение

Повишеното търсене на нефинансова информация от заинтересованите страни предполага обединени усилия на регулаторни органи, автори на счетоводни стандарти и професионални организа-

ции, така че ползите, свързани с нейното разкриване, за някои заинтересовани страни да не изглеждат дългосрочни и трудни за точно преизчисляване в количествени единици.

Сериозният интерес в областта на изследването на причините за създаването на корпоративната стойност и възможностите за бъдещото развитие на компаниите ни дават увереност, че финансовите отчети ще останат основен крайъгълен камък за инвеститорите при оценката им на дадена компания и именно наличието на логически връзки между оповестената финансова нефинансовата информация е от съществено значение за успеха на интегрираното отчитане и наличието на симбиоза, а не на антагонизъм.

Използвана литература

1. ACCA, T. A. (2013). *What do investors expect from non-financial reporting?* ACCA.
2. Beyer, A., Cohen, D. A., Lys, T. Z., & Walther, B. R. (2010). The financial reporting environment: Review of the recent literature. *Journal of Accounting and Economics*, 50(2-3), 296-343.
3. Brown, H. d. (2009). Building institutions based on information disclosure: lessons from GRI's sustainability reporting. *Journal of Cleaner Production*, 17(6), 571-580.
4. Deloitte. (2016). *Sustainability disclosure: Getting ahead of the curve*. Deloitte Development LLC.
5. Demartini, C., & Trucco, S. (2017). *Integrated Reporting. Or Integrated Reporting and Audit Quality. Contributions to Management Science*. Springer, Cham.
6. EC. (2018). *Summary Report of the Public Consultation on the Fitness Check on the EU framework for public reporting by companies*. European Commission. European Commission. Извлечено от https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/2018-companies-public-reporting-feedback-statement_en.pdf

7. Eppler, M., & Mengis, J. (2004). The concept of information overload: A review of literature from organization science, accounting, marketing, MIS, and related disciplines. *Information Society*, 20(5), 325-344.

8. Filipova, F. (2018). The Problem of Measurement in the Revised Conceptual Framework of IFRS. *7th International Conference On Application Of Information And Communication Technology And Statistics In Economy And Education (ICAICTSEE – 2017), November 3 - 4 th, 2017* (стр. 1-6). Sofia: UNWE.

9. Hoogervorst, H. (18 September 2017 r.). IASB Chair's speech: The times, they are a-changin'. Brussels, Belgium. Извлечено от <https://www.ifrs.org/news-and-events/2017/09/iasb-chairmans-speech-the-times-the-are-achangin/>

10. IASB. (2018). *Conceptual Framework for Financial Reporting*. IASB.

11. Khan, M., Serafeim, G., & Yoon, A. (2016). Corporate Sustainability: First Evidence on Materiality. *The Accounting Review*, 91(6), 1697-1724.

12. KPMG. (2017). *The road ahead. The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2017*.

13. Lambert, R., & Verrecchia, R. (2015). Information, illiquidity, and cost of capital. *Contemporary Accounting Research*, 32(2), 438-454.

14. Root, S., & Grumman, N. (1998). *Beyond COSO: internal control to enhance corporate governance*. NY.

15. Закон за счетоводството. (2019). *Закон за счетоводството*. Обн. ДВ. бр. 95 от 8.12.2015 г., изм. и доп. ДВ. бр. 13 от 12.2.2019 г.

Контакти:

Ас. д-р Атанас Цв. Атанасов
atanasov_at@ue-varna.bg